

Предик Аліна Анатоліївна
кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри педагогіки та методики початкової освіти
факультету педагогіки, психології та соціальної роботи
Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича
м. Чернівці, Україна
predikalina@gmail.com

Єрмечук Юлія Віталіївна
магістрант кафедри педагогіки та методики початкової освіти
факультету педагогіки, психології та соціальної роботи
Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича
м. Чернівці, Україна

ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ ДО ВИКОРИСТАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НАВЧАННЯ ПРИ ВИВЧЕННІ МИСТЕЦЬКОЇ ОСВІТНЬОЇ ГАЛУЗІ

***Анотація.** В запропонованій статті автори розкривають особливості підготовки майбутніх вчителів початкової школи до використання інноваційних технологій навчання при вивченні у закладі вищої освіти мистецької освітньої галузі. Авторами зроблено акцент на сучасних підходах реалізації мистецької освітньої галузі та запропоновано форми та методи, які допоможуть у підготовці майбутніх вчителів до вивчення даної освітньої галузі. Запропоновано технології, які сприятимуть успішній реалізації студентами визначеної освітньої галузі в умовах Нової української школи.*

***Ключові слова:** технологія, інновації, технології навчання, інноваційні технології, мистецька освітня галузь, мистецькі технології.*

Одним із стратегічних напрямів розвитку освіти в Україні залишається формування творчої особистості майбутнього фахівця, реалізація його природних задатків і можливостей в освітньому процесі при вивченні різних освітніх галузей. Наразі, актуальна проблема підготовки творчих фахівців, які в умовах динамічних подій XXI століття за допомогою інноваційних технологій навчання займаються розвитком естетичної та художньої діяльністю молодших

школярів. Наявність творчих здібностей відіграє важливу роль у житті людини, починаючи від формування особистості і закінчуючи формуванням фахівця.

Сучасні інноваційні технології підготовки майбутнього вчителя початкової школи в контексті НУШ спрямовані на готовність до практичного застосування набутих знань щодо особливостей використання в освітньому процесі сучасних педагогічних технологій, до вироблення особистісної педагогічної концепції. Педагог повинен розвивати творчу особистість молодшого школяра, займатись вихованням покоління людей, які будуть ефективно працювати й навчатися впродовж усього життя, зберігати й примножувати цінності національної культури та громадянського суспільства, розвивати й зміцнювати незалежну, демократичну та правову державу як невід'ємну складову європейської та світової спільноти. В концепція «НУШ» та в Державному стандарті початкової освіти (2018 р.), визначено, що компетентнісний підхід передбачає спрямованість освітнього процесу на досягнення розвитку творчої особистості.

Зокрема, для реалізації освітньої галузі «Мистецтво» у проаналізованих нормативних документах зазначається, що вчитель повинен сформувати в дитини здатність розуміти твори мистецтва, розвивати власні естетичні смаки, самостійно виражати ідеї, досвід та почуття прекрасного. Відомо, що інноваційні педагогічні технології мають гуманістичну спрямованість у системі освіти, зумовлену співіснуванням і складними взаєминами в науковій педагогіці й педагогічній практиці традиційної наукової педагогіки [3].

На сьогодні в теорії та практиці педагогічної освіти накопичені значні наукові напрацювання, які можуть слугувати основою удосконалення різних аспектів професійної підготовки майбутніх учителів. Сучасний стан розвитку педагогічної науки характеризується інноваціями, які охоплюють всі аспекти освітньої проблематики реформування процесів, спрямованих на створення умов для формування і розвитку цілісної, творчої особистості. Окресленим питанням присвятили праці відомі вітчизняні вчені: Г. П. Васянович, С.У.Гончаренко, О. А. Дубасенюк, І. А. Зязюн, В. Г. Кремень, С. В. Лісова,

Н.Г.Ничкало, В. В. Рибалка, О. П. Рудницька, Д. М. Стеченко, О. С. Чмир та інші. Значення фахової компетентності майбутнього вчителя як передумови його майбутнього професіоналізму у процесі викладання мистецьких дисциплін підкреслюється в працях І.А. Зязюна, Л.М. Масол, О.М. Отич, Г.М. Петрової, О.П. Рудницької, Г.Я. Фешиної, Л.О. Хомич, О.Л. Шевнюк. Висвітлення сутності інноваційних технологій професійної підготовки майбутніх учителів початкової школи у галузі мистецької освіти є важливим аспектом для всебічного розвитку особистості.

Особливе місце в суспільстві займає педагогічна освіта, найважливішим завданням якої стає забезпечення неперервності, ступінчастості, гнучкості в підготовці спеціалістів широкого профілю. Для результату цього процесу можна вважати вироблення в майбутніх учителів готовності до педагогічної діяльності та формування професійної компетентності [4].

Саме реалізація інноваційних технологій мистецької освіти майбутніх учителів початкової школи має базуватися на глибокому осмисленні актуальних аспектів філософії освіти. Підготовка педагогів потребує всебічної, культурної та мистецької освіченості особистості майбутнього вчителя, формування професійно значущих знань та умінь, здатності до новаторства, творчості та самореалізації. Мистецька освіта містить потужний потенціал для навчання, виховання і розвитку професійної майстерності майбутнього педагога початкової школи.

Інновація має багатомірне значення, оскільки складається з двох форм: власне ідеї та процесу її практичної реалізації [1, с. 46]. Педагогічну інновацію розглядають як особливу форму педагогічної діяльності і мислення, які спрямовані на організацію нововведень в освітньому просторі, або як процес створення, упровадження і поширення нового в освіті [1]. Мистецька педагогіка спрямована на активне використання виховних та розвивальних можливостей художньої культури. Сучасні умови вимагають від вчителя глибокого усвідомлення особистісно зорієнтованої парадигми освіти та творчого підходу

до організації освітнього процесу з дисциплін естетичного та мистецького циклу.

Тенденції розвитку мистецької освіти, зокрема освітньої галузі «Мистецтво», потребують удосконалення та розвитку професійних умінь учителя початкових класів, який викладає дисципліни художньо-естетичного циклу. Важливу роль у творчому розвитку особистості педагога початкової школи відіграє мистецтво. Його використання в процесі навчання створює можливості для гармонізації емоційних і логічних компонентів діяльності майбутніх учителів початкових класів. Вчитель початкових класів покликаний не тільки дати дітям систему знань, навчити читати, писати, рахувати, але й познайомити їх зі світом мистецтва, наповнити життєдіяльність молодших школярів образами різних видів мистецтва, навчити розуміти смисл мистецьких творів, їх красою впливати на формування свідомості та самосвідомості, забезпечувати духовне становлення особистості школяра. Професійна підготовка потребує від майбутніх педагогів початкової школи не тільки потужної системи знань та методичних умінь у галузі художньої культури, але й вияву творчих особистісних якостей. Учитель, що володіє високим рівнем індивідуально творчої продуктивності може віднайти власний стиль у розв'язанні педагогічних ситуацій, володіє унікальними методами і прийомами, підходами до кожної дитини, здатний досягти високих результатів у сфері професійної діяльності у галузі мистецької освіти учнів початкової школи.

Мистецька освіта відіграє важливу роль у становленні особистості вчителя початкової школи. Формуючи у процесі навчання і виховання мистецькі цінності, вона плекає духовність нації, самосвідомість суспільства. Вона формує духовну еліту нації, в тому числі педагогічну, що є основою розвитку національної культури і виступає гарантом розвитку особистості сучасного вчителя. Під інноваційним розвитком мистецької освіти майбутніх учителів початкової школи науковці розуміють комплекс створених і впроваджених організаційних та змістових нововведень, розвиток низки чинників та умов [2, с.338].

Сьогодні визначають такі сучасні технології формування фахівців у галузі педагогічної освіти: диференційоване навчання, інтерактивне навчання, проблемне навчання, ігрові технології навчання, інформаційні технології навчання, кредитно-модульна технологія навчання, особистісно орієнтоване навчання та інші. Реалізація цих освітніх технологій у підготовці майбутніх фахівців у галузі початкової освіти є одним з шляхів упровадження особистісно орієнтованого підходу та удосконалення процесу навчання у сучасному закладі вищої освіти.

Основними формами аудиторної роботи, що ґрунтуються на використанні наявного досвіду студентів і розвитку їхнього творчого потенціалу стають: практичні та лабораторні заняття, майстер-класи, тренінги, творчі проекти, розв'язання творчих педагогічних задач засобами мистецтва, дискусії, дебати, різноманітні види ігрової діяльності на художньо-педагогічному матеріалі, бріфінги, воркшопи, вебінари та інші.

Для активного залучення майбутніх вчителів початкової освіти у підготовку і самопідготовку до педагогічної професійної діяльності використовуються лекції та семінарські заняття з елементами проблемного навчання: дискусії, евристичні бесіди з висуненням науково-дослідницьких гіпотез, „мозкового штурму” та колективного обговорення. Вони формують у майбутнього педагога креативні професійні вміння самостійно бачити та виокремлювати педагогічну проблему. Однією з форм педагогічної інновації у закладі вищої освіти є ігрове проектування. Гра є ефективним засобом розвитку творчого потенціалу майбутнього фахівця початкової школи. В арсеналі педагогічних інновацій відомі такі ігрові форми та методи: рольова гра, ділова навчальна гра, ігрові вправи, ігрові дискусії, ігрові ситуації.

Практичні та лабораторні заняття проводяться як навчально-педагогічні ігри, які проектують певні педагогічні ситуації, спрямовані на формування професійних навичок майбутніх учителів початкових класів. Розвиток освіти у вищій школі передбачає активне використання нових інформаційних технологій навчання, які спрямовані на досягнення цілей інформатизації

навчання на основі застосування комплексу педагогічних, інформаційних, ергономічних засобів та методик, створених і організованих на основі технічного і програмного забезпечення. З використанням інформаційних технологій можливості організації самостійної роботи студентів розширюються. Велику популярність сьогодні набули і інтерактивні методи навчання у ЗВО. Так, найбільш ефективними інтерактивними методами розвитку професійних якостей вчителів вважається метод розв'язання проблемних педагогічних ситуацій на основі використання мистецтва, метод творчих педагогічно-мистецьких проєктів, використання елементів критичного мислення (скрайбінг, інтелект-карта, кластер, ейдетика, едьютейнмент та ін.).

Доцільним способом розробки і побудови змісту підготовки вчителя до забезпечення основ мистецької освіти учнів початкової школи за умов використання художньо-педагогічних інновацій є модульний спосіб структурування навчального матеріалу, який дозволяє систематизувати навчальний матеріал, чітко визначити обсяг знань і вмінь майбутніх фахівців, ввести рейтинговий спосіб оцінки рівня художньо-педагогічної підготовки студентів і забезпечує організацію їх індивідуальної та самоосвітньої діяльності, сприяє розробці варіативних програм.

Отже, при підготовці до майбутнього професійної діяльності, вчителю початкової школи на уроках мистецтва слід використовувати інноваційні технології диференційованого навчання, інтерактивного та інтегрованого навчання, проблемного навчання, ігрові технології навчання, інформаційні технології навчання, особистісно-орієнтоване навчання та інші. Реалізація цих освітніх технологій у підготовці майбутніх фахівців до вивчення мистецької освітньої галузі в початковій школі є одним з шляхів удосконалення процесу навчання у сучасному закладі вищої освіти.

Список літератури:

1. Дичковська І. (2004) Інноваційні педагогічні технології: Навчальний посібник. К., 352 с.

2. Енциклопедія освіти /Акад. пед. наук України; гол. ред. В. Г. Кремень. – К.: Юрінком Інтер, 2008. С.338-340.
3. Закон України про освіту. № 2145-19. (2017, 5 вересня).
<http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>
4. Отич О. М. (2008) Педагогіка мистецтва: сутність та місце в системі наук про освіту. *Мистецтво та освіта*. № 2. С. 13–17.